

Omega-3-vetzuren ter preventie van psychotische stoornissen

Vroege interventie bij psychotische stoornissen geeft een betere prognose. Het huidige kwetsbaarheidsmodel voor psychotische stoornissen en het ontwikkelingsperspectief vormen aanwijzingen dat diagnostiek en behandeling in een preklinische fase ook zinvol zouden kunnen zijn. Preventie van psychotische stoornissen met antipsychotica is echter controversieel. Bij twee eerdere preventiestudies met risperidon (McGorry e.a. 2002) en olanzapine (McGlashan e.a. 2006) kon men geen significant effect aantonen na een follow-up van 12 maanden; wel was er een significante gewichtstoename bij olanzapinegebruik.

Meerdere studies suggereren dat omega-3-vetzuren gunstige effecten hebben bij schizofrenie. Aangezien omega-3-vetzuren mogelijk neuroprotectieve eigenschappen hebben, weinig bijwerkingen geven en de algemene gezondheid bevorderen, vormen ze mogelijk een geschikt preventief middel tegen psychotische stoornissen. Bovendien zijn ze niet stigmatiserend gezien de algemene acceptatie en zijn ze relatief goedkoop.

Amminger e.a. (2010) onderzochten of gebruik van omega-3-vetzuren de conversie van subklinische psychotische verschijnselen naar een eerste psychose verminderde. In hun studie kregen 81 adolescenten van 13-25 jaar met een hoog risico op het ontwikkelen van een psychose, gerandomiseerd en dubbelblind, gedurende 12 weken dagelijks capsules met 1,2 g omega-3-vetzuren ($n = 41$) óf een placebo ($n = 40$). Het ging om jongeren die verwezen waren naar een diagnostisch centrum voor psychotische stoornissen in Wenen en die op basis van de *Positive and Negative Syndrome Scale* (PANSS), familieanamnese en *Global Assessment of Functioning* (GAF)-score behoorden tot de gevalideerde risicogroepen voor het ontwikkelen van een psychose (ongeveer 40% kans op een psychotische stoornis binnen 12 maanden). Deelnemers

werden beoordeeld vóór randomisatie, na 4, 8 en 12 weken en na 6 en 12 maanden. De primaire uitkomst was het ontstaan van een psychotische stoornis binnen 12 maanden op basis van de PANSS en psychiatrisch onderzoek. Analyses werden gedaan op een *intention-to-treat* basis.

Na 12 maanden ontstond bij 4,9% (2 van de 41) van de omega-3-groep en bij 27,5% (11 van de 40) van de placebogroep een psychose. Het risico op het ontstaan van een psychose was significant lager in de omega-3-groep, met een risicoverschil van 22,6% (95%-BI: 4,8-40,4) en een *number needed to treat* van 4. Bovendien was het algemeen functioneren van de omega-3-groep significant beter dan bij de placebogroep. Er werd geen verschil gevonden tussen de beide groepen in medicatietrouw, bijwerkingen of benodigde ondersteuning gedurende de trial in de vorm van psychosociale interventies, crisismanagement en medicatiegebruik (antidepressiva en benzodiazepinen).

Dit is de eerste studie naar de effectiviteit van omega-3-vetzuren ter preventie van een psychotische stoornis. Opvallend is dat het beschermende effect van omega-3-vetzuren aanhield na de 12 weken behandelingsduur tot in de follow-upperiode van 12 maanden. Dit effect wordt mogelijk verklaard vanuit de neuroprotectieve eigenschappen van omega-3-vetzuren. Ondanks de beperkingen van de studie, die de auteurs uitgebreid bespreken (kleine groepen, gespecialiseerde setting, beperkte studieduur en specifieke leeftijdsgroep) is dit een goed opgezette studie met een opmerkelijke uitkomst. Het blijft echter onduidelijk waarop men de dosering van 1,2 g omega-3-vetzuren per dag baseerde. Bij de gerefereerde studies werd dagelijks 2 of 3 g gebruikt.

Hoewel de resultaten hoopvol stemmen over de rol van omega-3-vetzuren in de preventie van psychotische stoornissen doen de auteurs opvallend weinig aanbevelingen voor de klinische praktijk. Zij adviseren verder onderzoek, maar doen helaas geen uitspraak over de aard daarvan: gaat het bijvoorbeeld om replicatie van hun resultaten of om onderzoek waarin men vetzuren met antipsychotica vergelijkt? Mogelijk krijgt deze studie

meer implicaties als de diagnose *psychosis risk syndrome* wordt opgenomen in de nieuwe DSM-5.

LITERATUUR

- Amminger GP, Schäfer MR, Papageorgiou K, Klier CM, Cotton SM, Harrigan SM, e.a. Long-chain omega-3 fatty acids for indicated prevention of psychotic disorders: a randomized, placebo-controlled trial. *Arch Gen Psychiatry* 2010; 67: 146-54.
- McGorry PD, Yung AR, Phillips LJ, Yuen HP, Francey S, Cosgrave EM, e.a. Randomized controlled trial of interventions designed to reduce the risk of progression to first-episode psychosis in a clinical sample with subthreshold symptoms. *Arch Gen Psychiatry* 2002; 59: 921-8.
- McGlashan TH, Zipursky RB, Perkins D, Addington J, Miller T, Woods SW, e.a. Randomized, double-blind trial of olanzapine versus placebo in patients prodromally symptomatic for psychosis. *Am J Psychiatry* 2006; 163:790-9.

AUTEURS

P.L. VERHOEFF-SMOOR is als arts in opleiding tot psychiater werkzaam bij Triversum, Alkmaar.

G.F.M.G. BERDEN is kinder- en jeugdpsychiater en opleider bij Triversum, Alkmaar.

Correspondentieadres: drs. P.L. Verhoeff-Smoor, Triversum, locatie Kees Boekestraat 5, 1817 EZ Alkmaar.

E-mail: PVerhoeff-Smoor@triversum.nl.

Geen strijdige belangen meegedeeld.